

8 APĀRĀRS

Temati

- Apārābs
- Ķermenis, seja
- Datumi
- Koncerta apmeklējums

Gramatika, valodas lietojums

- Darbības vārda tagadne (*vilk*)
- Atgriezeniskie darbības vārdi (*izskatās, brīnās*)
- 6. deklinācijas lietvārdi, vienskaitlis (*acs, sirds*)
- Vispārākā pakāpe
- Noteiktā galotne (vsk. un dsk. nominatīvs, vsk. lokatīvs)
- Salikti teikumi ar *tāpēc ka* un *kaut arī*

Levads

Kas tas ir? Kā jūs domājat?
Es domāju, ka tas ir / tā ir / tie ir / tās ir...

Kurpes vai sandales?

Jaka vai džemperis?

Blūze vai žakete?

Kleita vai naktskreklis?

Zeķes vai zābaki?

Bikses vai svārki?

Mētelis vai kreklis?

**Kas jums šodien ir mugurā?
Kādā krāsā ir jūsu drēbes?**

Teksti un uzdevumi

Man nav, ko vilkt!

Ieva: Kāpēc tu šodien tāda dusmīga?

Ilze: Mēs vakarā ejam uz koncertu kopā ar Jāni un Tomu, bet man nav, ko vilkt mugurā.

Ieva: Ej nu ej. Tev taču pilns skapis ar drēbēm.

Ilze: Jā, bet tās visas ir vecas un man vairs nepatīk.

Ieva: Tā nevar būt. Atver skapi! Nu re: šī kleita taču ir jauna un ļoti skaista!

Ilze: Bet man nav kurpjū, ko nēsāt ar to kopā. Manas labākās kurpes ir sarkanas, bet kleita zila!

Ieva: Jā, tās ir problēmas... Tad varbūt labāk velc džinsus un topiņu. Šis te ar sirsniņām?

Ilze: Ko tu, tas taču ir pilnīgi bērnišķīgs. Negribu izskatīties pēc mazas meitenes.

Ej nu ej. = Nevar būt.

Ieva: Labāk pēc vecas tantes?

Kur ir Ilze un Ieva?

Kāpēc Ilze ir dusmīga?

Vai Ilzei ir problēma?

Kā Ilze negrib izskatīties? Kāpēc?

Kā dialogs varētu turpināties?

8.1. Ierakstiet, kas Ilzei ir skapis.

Ilzei ir pilns skapis ar drēbēm. Viņai ir trīs _____, četri _____, divas _____, piecas _____, divi _____, septiņas _____ un četras _____.

Vilkt (mugurā)

Ilze saka Ievai: „Man nav, ko vilkt mugurā!”

Ieva atbild: „Tev ir, ko vilkt mugurā. Pilns skapis ar drēbēm!”

Kad es eju uz eksāmenu, es vienmēr velku (mugurā) baltu blūzi.

Darbības vārds (verbs)

	vilk-t	
es	velk-u	[vælk'u]
tu	velc	[velts]
viņš, viņa, viņi, viņas	velk	[vælk]
mēs	velk-am	[vælkam]
jūs	velk-at	[vælkat]

8.2. Atbildiet uz jautājumiem!

Ko jūs velkat (mugurā),
 kad ejat uz operu?
 kad ejat dejot uz klubu?
 kad ejat uz koncertu?
 kad ejat uz universitāti?
 kad ejat uz eksāmenu?
 kad ejat uz futbola spēli?

Mana vislabākā kleita...

Tas ir mans labākais krekls. = Tas ir mans vislabākais krekls.

Tā ir mana labākā kleita. = Tā ir mana vislabākā kleita.

Tie ir mani labākie apavi. = Tie ir mani vislabākie apavi.

Tās ir manas labākās kurpes. = Tās ir manas vislabākās kurpes.

Manas (vis)labākās kurpes ir sarkanas.

Īpašības vārds un apstākļa vārds: salīdzināmās pakāpes

		komparatīvs (pārākā pakāpe)	superlatīvs (vispārākā pakāpe)
Īpašības vārds	lab-s	labāk-s	vislabāk-aɪs / labāk-aɪs
	lab-a	labāk-a	vislabāk-ā / labāk-ā
	lab-i	labāk-i	vislabāk-ie / labāk-ie
	lab-as	labāk-as	vislabāk-ās / labāk-ās
Apstākļa vārds	labi	labāk	vislabāk

1.3. Ierakstiet īpašības vārdus superlatīvā (vispārākajā pakāpē)!

balts, jauns, vecs, mīļš, silts...

Paraugs. Tas ir mans vislabākais krekls!

- 1 Tā ir mana _____ cepure!
- 2 Tās ir manas _____ bikses!
- 3 Tas ir mans _____ džemperis!
- 4 Tie ir mani _____ cimdi!
- 5 Tās ir manas _____ kurpes!
- 6 Tā ir mana _____ blūze!

1.4. Ierakstiet, kādā krāsā ir jūsu vislabākās (mīļākās, jaunākās) drēbes?

Paraugs. Mans vislabākais krekls ir balts.

- 1 Mana _____ jaka ir _____.
- 2 Mans _____ džemperis ir _____.
- 3 Mans _____ mētelis ir _____.
- 4 Mani _____ džinsi ir _____.
- 5 Manas _____ zeķes ir _____.
- 6 Mani _____ cimdi ir _____.

1.5. Klausieties dziesmu! Ierakstiet izlaistos vārdus!

Vai zināt, kas dzied šo dziesmu?

Spogulīt, spogulīt

spogulīt, spogulīt, _____,

kura visā pasaulē ir _____?

Un viņš teica:

„Nav nozīmes _____ paradīzē vai peklē,

Bet, ja reiz satiksi to, sauksi par savējo.

Spogulīt, spogulīt, _____,

Kura visā pasaulē ir _____?

Un viņš teica:

Nav nozīmes _____ paradīzē vai peklē

Bet, ja reiz satiksi to, sauksi par savējo.

Viņa būs līdzās, kad viss kārtībā,

Viņa būs līdzās, _____

viņa būs tava, tavējā!

spogulīt, spogulīt, _____ man palīgā!

kura ir tā īstā, _____?

Jānis, Toms, Ilze un Ieva iet uz koncertu.

Ilze: Šausmas, cik daudz cilvēku! Vai tie visi grib uz koncertu?

Jānis: Protams, „Melānija” taču ir populārākā grupa Latvijā!

Ieva: Ej nu ej! Es gan tā nedomāju.

Jānis: Nu, labi, Kurzemē.

Ilze: Es arī esmu no Kurzemes, bet šī ir pirmā reize, kad dzirdu tādu „Melāniju”.

Jānis: Tomēr šis ir jau viņu ceturtais koncerts Rīgā.

Toms: Varbūt ejam iekšā? Biletes mums ir. Nav ko te stāvēt un brīnīties.

Viņi ieiet koncertzālē.

Ieva: Kura rinda, kuras vietas?

Toms: Piektā rinda, septītā, astotā, devītā un desmitā vieta. Bet tas nav svarīgi. Šādā koncertā taču neviens nesēž! Visi dejo un dzied līdzi!

Jānis: Re, kur jau nāk „Melānijas” puiši!

Ilze: Ārprāts! Kas viņiem mugurā?! Vai tās ir drēbes? Vai tas ir stils?

Toms: Mani vairāk interesē, kā viņi dzied.

Jānis: Meitenes un zēni! Ejam dejot! Koncerts sākas!

8.6. Papildiniet teikumus!

Jānis domā, ka „Melānija” ir _____ grupa Latvijā.

Šis ir grupas „Melānija” _____ koncerts Rīgā.

Šī ir _____ reize, kad Ilze iet uz grupas „Melānija” koncertu.

Viņu vietas ir _____ rindā.

Viņiem ir _____, _____, _____ un _____ vieta.

Ilzei _____, kā „Melānijas” puiši ir ġērbušies.

Kura rinda? Kura vieta?

Kuras vietas mums ir? Piektā rinda, septītā un astotā vieta.

Šī ir pirmā reize, kad eju uz koncertu. Šis ir mans pirmais koncerts!

Šodien ir piektais decembris.

Kārtas skaitļa vārds

1. pirm-ā	rinda	pirm-ais	koncerts
2. otr-ā	rinda	otr-ais	koncerts
3. treš-ā	rinda	treš-ais	koncerts
4. ceturt-ā	rinda	ceturt-ais	koncerts
5. piekt-ā	rinda	piekt-ais	koncerts
6. sest-ā	rinda	sest-ais	koncerts
7. septīt-ā	rinda	septīt-ais	koncerts
8. astot-ā	rinda	astot-ais	koncerts
9. devīt-ā	rinda	devīt-ais	koncerts
10. desmit-ā	rinda	desmit-ais	koncerts
11. vienpadsmit/ā, -ais, 12. divpadsmit/ā, -ais...			
20. divdesmit/ā, -ais, 30. trīsdesmit/ā, -ais...			
21. divdesmit pirm/ā, -ais...			
100. simt/ā, -ais			

8.7. Lasiet skāji!

Ķīevijas cars Pēteris I
 Francijas karalis Ludviķis XV
 Romas pāvests Jānis Pāvils II
 Anglijas karalis Henrijs V
 Zviedrijas karalis Kārlis XII

G Francijas karalis Ludviķis XIV savai sievai: „Ar labu nakti, mana vienīgā!”
 Sieva atbild: „Ar labu nakti, mans četrpadsmitais!”

8.8. Kāds datums? Uzrakstiet datumu ar vārdiem!

Paraugs. 10.02. desmitais februāris

14.04. _____
 14.06. _____
 12.11. _____
 14.12. _____
 19.09. _____
 30.01. _____

Kurā rindā? Kurā vietā?

Šeit ir piektā rinda. Mēs sēzam **piektajā** rindā.

Kurš koncerts? Kurā koncertā?

Šodien ir grupas „Melānija” ceturtais koncerts. Jānis bija arī **otrajā** un **trešajā** koncertā.

Kurš datums? Kurā datumā?

Šodien ir astotais novembris. Manai mammai astotajā novembrī ir dzimšanas diena!

Kurš gadsimts? Kurā gadsimtā?

Tagad ir divdesmit pirmais gadsimts. Mēs dzīvojam **divdesmit pirmajā** gadsimtā.

Lokatīvs

		Sieviešu dzimte		Vīriešu dzimte	
Nominatīvs (kas?)		pirm-ā rind-a	otr-ā klas-e		pirm-ais koncert-s otr-ais aprīl-is
Lokatīvs (kur?)		pirm-ajā rind-ā	otr-ajā klas-ē		pirm-ajā koncert-ā otr-ajā aprīl-ī

8.9. Kad tas ir? Uzrakstiet datumus ar vārdiem (lokatīvā)!

Paraugs. 10.02. desmitajā februārī

05.01. _____
 17.03. _____
 26.11. _____
 14.02. _____
 01.05. _____
 21.07. _____

8.10. Atbildiet! Jautājiet citiem!

Kas šodien par datumu? Kad ir jūsu dzimšanas diena? Kad būs eksāmens?

Kad sākas brīvdienas? Kad ir Ziemassvētki? Kad ir Jāņi?

8.11. Kas ir topā?

Kuras dziesmas, kuras grupas pie jums pašlaik ir topā?

Meklējiet informāciju, kuras dziesmas ir topā Latvijā!

Stāstiet: kas ir pirmajā vietā, kas—otrajā vietā, kas—trešajā vietā utt.?

Ar abām kājām uz zemes...

Kad Kristians iet pa ielu, cilvēki bieži skatās uz viņu un brīnās. Un, kā jūs domājat, kāpēc? Tāpēc, ka Kristians gandrīz vienmēr staigā basām kājām. Viņš nenēsā kurpes, arī ziemā nē. Reizēm cilvēki viņam jautā: „Kāpēc tu esi bez kurpēm?” Bērni saka savām mammām: „Skaties, tam onkulim nav kurpu. Es arī negribu.” Mammām tas nepatīk, un viņas skaidro saviem bērniem: „Onkulim laikam ir karsti, vai arī viņam nav naudas kurpēm.” Ja Kristians to dzird, viņš smejas: „Tas vienmēr ir tik jocīgi. Taču tas nav naudas jautājums. Es nenēsāju kurpes tāpēc, ka tas ir veselīgi. Ārsti pat iesaka staigāt basām kājām. Tas ir labi nerviem un mugurai. Kad dzimstam, mums kājās nav kurpu. Ar basām kājām mēs stāvam tieši uz zemes.”

Kristianam ir 26 gadi, un viņš ir vācietis. Viņš jau desmit gadus dzīvo bez kurpēm. Kristians strādā universitātes datorcentrā. Ja gribat Kristianu satikt, vienkārši jautājiet viņa kolēģiem: „Kur ir tas cilvēks bez kurpēm?” Un visiem tūlīt būs skaidrs, par ko ir runa.

Protams, reizēm kurpes tomēr vajag. Piemēram, kad Kristians sporto, viņam kājās ir apavī. Divas reizes nedēļā Kristians piestrādā par šveicaru kādā viesnīcā—tas ir viņa otrs darbs. Šveicars nedrīkst strādāt bez kurpēm. 3. maijā universitātes viesis bija valsts prezidents, un tad arī Kristianam kājās bija kurpes. Tā nu Kristiana skapī tomēr ir astoņi pāri kurpu, kaut arī visbiežāk viņš staigā basām kājām.

Starp citu, Kristians nav vienīgais cilvēks Vācijā, kas nenēsā kurpes. Internetā ir diezgan daudz mājaslapu par cilvēkiem, kas labprāt staigā bez kurpēm. Šķiet, ka basas kājas drīz būs modē.

staigāt basām kājām =
staigāt bez kurpēm un zekēm

8.12. Atbildiet, vai tā ir!

	Jā	Nē	Nezinu, tekstā tā nav
1. Cilvēki brīnās par Kristiana frizūru.			
2. Kristians gandrīz vienmēr staigā basām kājām.			
3. Kristians nenēsā kurpes, jo viņam nav naudas.			
4. Ārsti neiesaka staigāt basām kājām.			
5. Staigāt basām kājām ir veselīgi.			
6. Kristians piestrādā par šveicaru.			
7. 1. janvārī universitātes viesis bija valsts prezidents.			
8. Kristians strādā Humbolta universitātē Berlīnē.			
9. Kristiana skapī ir viens kurpu pāris.			
10. Kristians ir vienīgais cilvēks Vācijā, kas nenēsā apavus.			

8.13. Pabeidziet teikumus!

1. Cilvēki brīnās par Kristianu tāpēc, ka...
2. Kristians nenēsā kurpes tāpēc, ka...
3. Bērni negrib nēsāt kurpes tāpēc, ka...

14. Kas ir loģiskāk? Ierakstiet tāpēc ka vai kaut arī!

Paraugs. Vai Kristians staigā basām kājām tāpēc, ka viņam nav kurpu?

Nē, Kristians staigā basām kājām, kaut arī viņam ir kurpes.

1. Es ēdu čipsus _____ tie nav veselīgi.
2. Es ēdu ābolus _____ tie ir veselīgi.
3. Ieva nepazīst „Melāniju” _____ viņi ir ļoti populāri.
4. Jānim patīk „Melānija” _____ viņi spēlē labu mūziku.
5. Ilzei nav, ko vilkt _____ viņai ir pilns skapis ar drēbēm.
6. Es šodien eju uz koncertu _____ man ir daudz darba.
7. Jānis dāvina Ievai rozes _____ viņš viņu mīl.

Atgriezeniskie darbības vārdi (refleksīvie verbi)

sākties (sākas)	Diena sākas ar kafiju.
beigties (beidzas)	Lekcija beidzas pusēetros.
smieties (smejas)	Kristans smejas, kad viņš to dzird.
skatīties (skatās)	Cilvēki skatās uz Kristianu.
izskatīties (izskatās)	Skaties! Viņš staigā bez kurpēm!
brīnīties (brīnās)	Šajā topiņā Ilze izskatās pēc mazas meitenes.
	Cilvēki brīnās par Kristianu.
	Te nav ko brīnīties!

Cilvēkam **mugurā** ir blūze, kreklis, jaka, mētelis, svārki, džemperis, kleita.

Cilvēkam **kājās** ir bikses un zeķes. Cilvēkam kājās ir arī apavi: kurpes vai zābaki.

Cilvēkam **galvā** ir cepure. Cilvēkam galvā dažreiz ir arī labas domas...

Cilvēkam **rokās** ir cimdi. Cilvēkam rokās var būt arī puķes.

Bet kas cilvēkam **sirdī**?

Lietvārds: 6. deklinācija (sieviešu dzimte)

	Vienskaitlis	Daudzskaitlis
Nominatīvs (kas?)	iel-a sird-s	iel-as sird-is
Ģenitīvs (kā?)	iel-as sird-s	iel-u sirž-u
Datīvs (kam?)	iel-ai sird-ij	iel-ām sird-īm
Akuuzatīvs (ko?)	iel-u sird-i	iel-as sird-is
Lokatīvs (kur?)	iel-ā sird-ī	iel-ās sird-īs

6. deklinācijas lietvārdi: *acs, auss, sirds, valsts, nakts, pils, Ventspils, Daugavpils.*

Daudzskaitļa ģenitīvs, piemēram, *acu, ausu, siržu, valstu, nakšu, piļu*.

6. deklinācijas (sieviešu dzimtes) lietvārdi

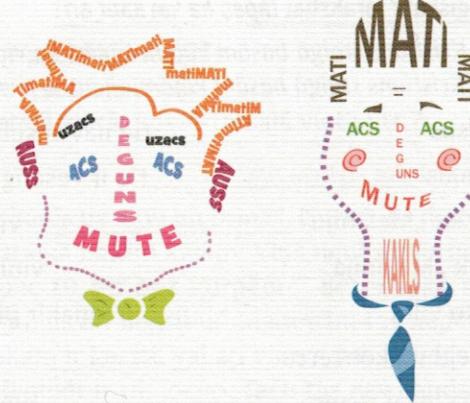
Viņai ir lielas acis. Viņai ir liela sirds.

Atver acis! Atver ausis! Atver savu sirdi!

Kas dzīvo tavā sirdī?

8.15. Zīmējiet ar vārdiem!

Cilvēka seja
piere
divas uzacis (viena uzacs)
divas acis (viena acs)
deguns
divas ausis (viena auss)
mute
divas lūpas
32 zobi
zods

Pārbaude

8.16. Rakstiet skaitlus ar vārdiem! Uzmanību: nominatīvs vai lokatīvs?

Paraugs. Šis ir pirmais (1.) teikums.

Šodien ir _____ (14.) decembris.

Šī ir _____ (8.) nodaļa.

Mana vardadiena ir _____ (7.) martā.

Grupa „Melānijs” atkal ir _____ (1.) vietā.

Vai _____ (12.) tramvajs brauc uz centru?

Vai te ir _____ (6.) rinda?

Mēs sēžam _____ (25.) rindā.

Nākamgad es būšu _____ (2.) kursā.

8.17. Lietojiet īpašības vārdus superlatīvā!

liels, garšīgs, interesants, jauks, labs, laimīgs, populārs, skaists, vienkāršs...

Paraugs. Riga ir vislielākā pilsēta Baltijas valstīs!

1. Latvijas alus ir _____ alus pasaulē.

2. Meitenes Rīgā ir _____ meitenes pasaulē.

3. „Prāta vētra” ir _____ grupa Latvijā.

4. Latvija ir _____ valsts Eiropā.

5. Latvieši ir _____ cilvēki pasaulei.

6. Latviešu valoda ir _____ valoda pasaulei.

8.18. Kā jūs domājat? Vai tā ir? Kāpēc jūs tā domājat? Uzrakstiet savas domas!

Tas nav svarīgi, kas mūziķim ir mugurā.

Labas drēbes un kurpes vienmēr ir dārgas.

Veikalos ir pārāk daudz drēbju un kurpju.

Tikai studenti iet uz operu sporta apavos.

8.19. Strādājiet grupās! Tirdzniecības pētījums par apģērbu un apaviem.

Ko var jautāt cilvēkiem? Piemēram. Vai jūs interesē, kādi apavi ir mode?

Izdomājiet piecus jautājumus! Atbildiet uz citu grupu jautājumiem!

Vārdi un frāzes

galīgā!	pat
viss kārtībā	pāvests
skatīties pēc mazas meitenes	pēc (+gen.)
avai tikai dsk.	pekle
gērbs	piere
prāts	piestrādāt (piestrādā, piestrādāja)
vērt (atver, atvēra)	pilnīgs, pilnīga
suss s., dsk. nom. ausis, dsk. gen. ausu	principā
bass, basa	re
bērišķīgs, bērišķīga	reizēm
zīses tikai dsk.	rinda
ete	runa: par ko ir runa
lūze	sandales <i>parasti</i> dsk.
brīnīties (brīnās, brīnījās)	seja
cars; cariene	sirds s., dsk. nom. sirdis, dsk. gen. siržu: sir-
cepure	sniņa
cmdi <i>parasti</i> dsk.	skaidrot (skaidro, skaidroja)
datorcentrs	skapis
datums	skatīties (skatās, skatījās)
drēbes tikai dsk.	smieties (smejas, smējās)
drīz	spēle
dusmīgs, dusmīga	spogulis: spogulītis
dziedāt (dzied, dziedāja)	sportot (sporto, sportoja)
dzimt (dzimst, dzima): tu dzimsti	stils
dzirdēt (dzird, dzirdēja)	svārki tikai dsk.
žemperis	šītas sar.: šītas te
žinsi tikai dsk.	šveicars
frīzūra	teikt (teic, teica)
galva	tieši
iesacīt (iesaka, iesacīja)	topiņš sar.
jaka	tops sar.
karalis; karaliene	tūlīt
karsts, karsta	turpināties (turpinās, turpinājās)
kārtība: viss kārtībā	uzacs s., dsk. nom. uzacis, dsk. gen. uzacu
kleita	vienīgais, vienīgā
klubs	vienkāršs, vienkārša
kreklis	viesis
kurpe	vilkt (velk [vælk], vilki): tu velc
līdzās (+dat.)	zābaks
mētelis	zeķe
mode	zēns
mugura: mugurā	Ziemassvētki <i>tikai</i> dsk.
mute dsk. gen. mutu	zils, zila
mūzikis; mūziķe	zobs
nervi vsk. nervs	zods
nēsāt (nēsā, nēsāja)	žakete
neviens; neviena	
pašlaik	